

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu rewitalizacji

13.1 Monitoring

System monitorowania jest jednym z kluczowych etapów procesu zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji. Zaprogramowanie optymalnego systemu stałej obserwacji i kontroli procesu rewitalizacji, który zapewni sprawdzenie stopnia wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, odbywać się będzie poprzez monitorowanie wartości wskaźników będących podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji, tj.:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze [%];
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze [%] (dla Obszaru 1);
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze [%];
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze [%] (dla Obszaru 2 i 3);
- Długość rur cementowo-azbestowych na danym obszarze do ogólnej długości rur wodociągowych na danym obszarze [%] (dla Obszaru 1);
- Udział budynków i gospodarstw, w których istnieje potrzeba usunięcia azbestu w stosunku do ogółu budynków i gospodarstw [%] (dla Obszaru 2 i 3).

Dane pozyskiwane będą od instytucji publicznych (w tym Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy i Zakładu Gospodarki Komunalnej). Proces agregowania danych odbywać powinien się na poziomie umożliwiającym podsumowanie i zaklasyfikowanie ich do obszarów rewitalizacji. Wskazane jest, by działania monitorujące uzupełnione były o pozyskanie danych z badań ankietowych oraz spotkań konsultacyjnych z interesariuszami, co pozwoli na ponowną charakterystykę ich potrzeb. Wyznaczone w tym celu koordynator z Zespołu Zadaniowego, przygotowywać będzie raz na dwa lata raporty relacjonujące przebieg wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Monitoring obejmować będzie:

- Monitoring rzeczowy – polegać będzie na bieżącej weryfikacji realizacji projektów rewitalizacyjnych i osiągniętych efektów pod względem merytorycznym oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem czasowym na podstawie wskaźników;
- Monitoring finansowy – dotyczyć będzie określania sprawności wydatkowania środków oraz postępów w realizacji planu finansowego.
- Monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji – pozwoli na określenie czy wyznaczone cele rewitalizacji zostały zrealizowane.

Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji wraz ze źródłem pozyskania danych przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 20. Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2015	Rok docelowy 2023	Źródło pozyskania danych
Cel rewitalizacji: Zwiększenie partycypacji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji			
Włóścibórz			
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	12,96%	10,41%	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	43,43%	36,30%	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Jazdrowo			
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	11,36%	9,82%	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	90,00%	44,44%	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Centrum miasta Sępólno Krajeńskie wraz z okolicami Jeziora Sępoleńskiego			
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	31,85%	30,77%	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Cel rewitalizacji: Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji			
Włóścibórz			
Udział osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z programów aktywizacji społecznej	0	47	Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Jazdrowo			
Udział osób w wieku poprodukcyjnym	0	5	Sprawozdanie z działalności

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2015	Rok docelowy 2023	Źródło pozyskania danych
korzystająca z programów aktywizacji społecznej			podmiotów świadczących usługi skierowane do osób starszych
Centrum miasta Sępólno Krajeńskie wraz z okolicami Jeziora Sępoleńskiego			
Udział osób w wieku poprodukcyjnym korzystająca z programów aktywizacji społecznej	0	330	Sprawozdanie z działalności podmiotów świadczących usługi skierowane do osób starszych
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	11,82%	11,30%	Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim, Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Cel rewitalizacji: Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i minimalizacja zagrożeń dla środowiska naturalnego			
Włóscibórz			
Udział budynków i gospodarstw, w których istnieje potrzeba usunięcia azbestu w stosunku do ogółu budynków i gospodarstw	52,27%	43,18%	Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Jazdrowo			
Udział budynków i gospodarstw, w których istnieje potrzeba usunięcia azbestu w stosunku do ogółu budynków i gospodarstw	43,75%	31,25%	Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim
Centrum miasta Sępólno Krajeńskie wraz z okolicami Jeziora Sępoleńskiego			
Długość rur cementowo-azbestowych na danym obszarze do ogólnej długości rur wodociągowych na danym obszarze	12,61%	12,56%	Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Sępólnie Krajeńskim
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	8970 m ²	Urząd Miejski w Sępólnie Krajeńskim

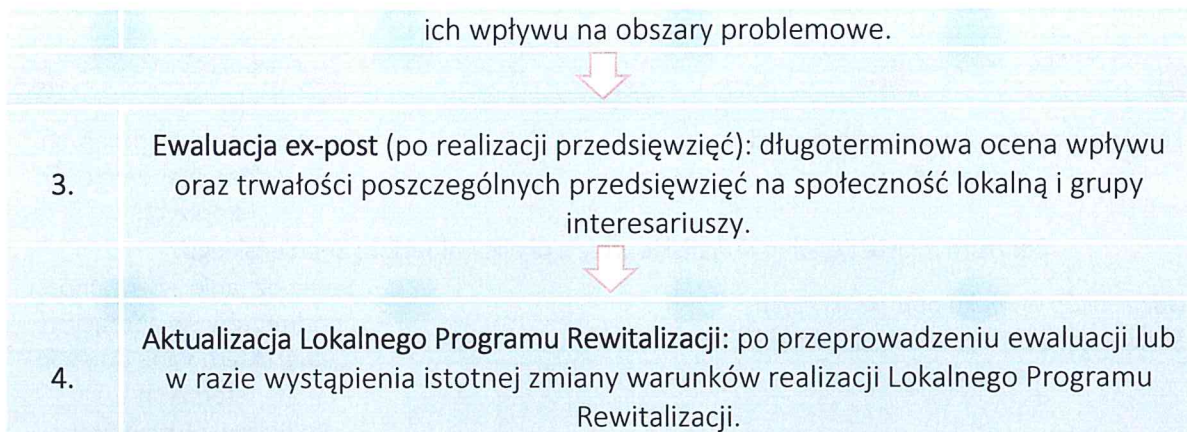
Źródło: Opracowanie własne.

Tak zaplanowany monitoring, w postaci działań ewaluacyjnych podejmowanych w ramach Programu Rewitalizacji, pozwoli na ocenę stopnia realizacji założonych celów oraz ich wpływu na zdiagnozowane obszary problemowe.

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji przebiegała będzie etapowo:

Rysunek 17 Etapy ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

1.	Ewaluacja ex-ante (przed realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych): ocena zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ocena ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne.
	
2.	Ewaluacja w trakcie realizacji przedsięwzięć: ocena bieżąca przyjętych celów oraz

Źródło: Opracowanie własne.

Monitoring i ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji przekazywane będą do wiadomości publicznej.

W sytuacji, gdy stwierdzony zostanie brak realizacji założonych celów rewitalizacji, skutkujący tym samym brakiem poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, przeprowadzona zostanie aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zmiany wynikać mogą z:

- Przyczyn wewnętrznych – niskiego zaangażowania interesariuszy w realizację Programu; potrzeby skierowania interwencji odpowiadającej na inne problemy, które zostały zgłoszone przez mieszkańców obszaru rewitalizacji; nieodpowiednio dobranych działań rewitalizacyjnych.
- Przyczyn zewnętrznych – zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, wpływającej na obniżenie lokalnego potencjału, a tym samym niską efektywność realizacji projektów rewitalizacyjnych.

W przypadku zdiagnozowania niskiego poziomu zaangażowania interesariuszy w realizację Programu, zorganizowane zostaną spotkania informacyjno-promocyjne na obszarze rewitalizacji. Również w momencie nieodpowiednio dobranych działań rewitalizacyjnych, zmodyfikowana zostanie lista projektów w sposób, który umożliwi osiągnięcie założonych celów rewitalizacji. Kiedy zdiagnozowana zostanie potrzeba skierowania interwencji odpowiadającej na inne problemy zgłoszone przez interesariuszy PR, sytuacja zostanie zweryfikowana na podstawie analizy mierników wskaźnikowych, a następnie skonsultowana z Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym. Natomiast kiedy zmiany

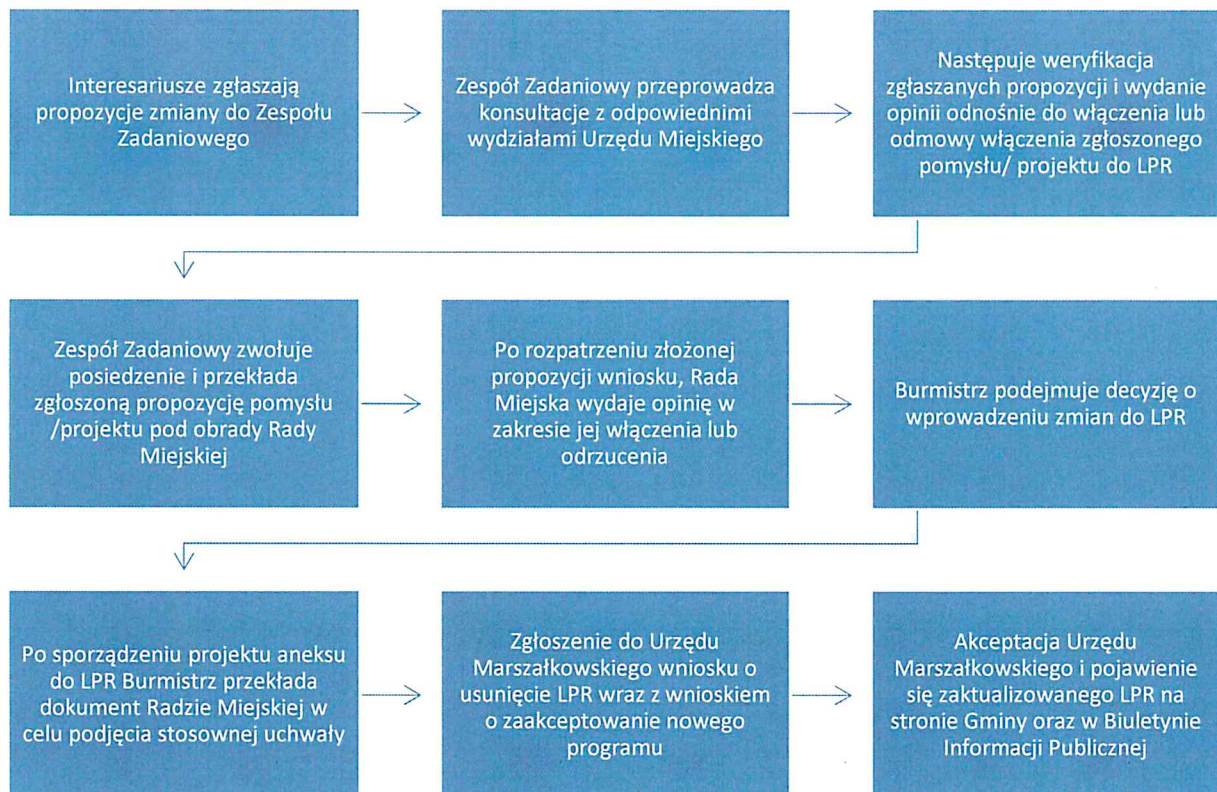
wynikać będą z przyczyn zewnętrznych, sytuacja zostanie również skonsultowana z IZ RPO WK-P.

Każda aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji wymagać będzie przyjęcia stosownej uchwały przez Radę Miejską Sępólna Krajeńskiego. W proces aktualizacji Programu włączani będą interesariusze, poprzez:

- Organizowanie spotkań otwartych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz innych interesariuszy Programu;
- Organizowanie punktów konsultacyjnych;
- Badanie ankietowe;
- Możliwość zgłaszania uwag drogą papierową, elektroniczną i ustną.

W zakresie propozycji zmian zgłaszanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji stosowana będzie poniższa ścieżka postępowania:

Rysunek 18 Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

Zespół Zadaniowy przygotowywać będzie sprawozdania z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałań RPO WK-P na lata 2014-2020, które przekazywane będą w okresach kwartalnych do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym. Ponadto koordynator wraz z Zespołem Zadaniowym przekazywać będzie sprawozdania, w których zawarte będą informacje dotyczące wskaźników stanu kryzysowego (ich aktualnej wartości oraz wartości bazowej i docelowej). W przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, sprawozdanie zawierać będzie wyjaśnienie, które następnie zostanie przekazane do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym.

14. Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Opis powiązań Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Sępólno Krajeńskie z dokumentami strategicznymi.....	8
Tabela 2 Wartości bezwzględne dla obszaru gminy	17
Tabela 3 Liczba ludności i powierzchnia jednostek strukturalnych	20
Tabela 4 Analiza mierników wskaźnikowych w jednostkach strukturalnych – wyznaczenie obszaru zdegradowanego	22
Tabela 5 Analiza mierników wskaźnikowych w sołectwach – wyznaczenie obszaru zdegradowanego	24
Tabela 6 Liczba ludności i powierzchnia obszaru zdegradowanego	25
Tabela 7 Obszar wiejski – wskaźnik osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	26
Tabela 8 Zestawienie liczby problemów w sołectwach	30
Tabela 9 Zestawienie wskaźników użytych do wyznaczenia obszaru rewitalizacji	32
Tabela 10 Występowanie stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji	33
Tabela 11 Obszar rewitalizacji.....	35
Tabela 12 Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji.....	53
Tabela 13 Główne (podstawowe) projekty/ przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	56
Tabela 14 Uzupełniające projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne	70
Tabela 15 Wykazanie komplementarności problemowej	76
Tabela 16 Metody włączania interesariuszy na etapie diagnozowania i programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	88
Tabela 17 Ramy finansowe	98
Tabela 18 Ramy finansowe dla projektów na liście uzupełniającej	107
Tabela 19 Zadania podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji	110
Tabela 20. Wskaźniki monitorowania założonych celów rewitalizacji.....	116
Tabela 21 Mocne strony i potencjał gminy	125
Tabela 22 Negatywne zjawiska i metody ich przeciwdziałania	127
Tabela 23 Proponowane działania w zakresie rewitalizacji.....	130

Wykres 1 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2010-2015 w gminie Sępólno Krajeńskie	12
Wykres 2 Ocena stanu społeczno-gospodarczy poszczególnych obszarów	134
Wykres 3 Ocena skali występowania poszczególnych problemów w miejscowości	136
Wykres 4 Negatywne zjawiska występujące na terenie miejsca zamieszkania	137
Wykres 5 Działania, które powinny zostać podjęte przez władze Gminy w celu eliminacji/ograniczenia negatywnych zjawisk na jej terenie	138
Wykres 6 Obszary, na których potrzebne są działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego (Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)	139
Wykres 7 Obszary, na których potrzebne są działania z zakresu wsparcia rozwoju gospodarczego (Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)	140
Wykres 8 Obszary, na których potrzebne są działania z zakresu modernizacji lub budowy nowej infrastruktury (Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%)	141
Wykres 9 Wiek	142
Wykres 10 Płeć	142
Wykres 11 Miejsce zamieszkania	143
Rysunek 1 Etapy tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji	7
Rysunek 2 Mapa poglądowa jednostek strukturalnych	20
Rysunek 3 Wyliczenia dla obszaru zdegradowanego	26
Rysunek 4 Mapa poglądowa – obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w gminie Sępólno Krajeńskie	34
Rysunek 5 Wyliczenia dla obszaru rewitalizacji	35
Rysunek 6 Zdiagnozowane problemy i odpowiadające im cele rewitalizacji i kierunki działań	52
Rysunek 7 Rodzaje komplementarności rewitalizacji	75
Rysunek 8 Poziomy partycypacji społecznej	86
Rysunek 9 Interesariusze Lokalnego Programu Rewitalizacji	87
Rysunek 10 Informacje o spotkaniu konsultacyjnym	91
Rysunek 11 Informacja o zbieraniu kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych	92
Rysunek 12 Informacja o rozpoczęciu konkursu plastycznego	93

Rysunek 13. Współpraca podmiotów odpowiedzialnych za realizację programu z innymi jednostkami.....	109
Rysunek 14 Schemat koordynowania działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji	110
Rysunek 15 Promocja LPR	112
Rysunek 16 Harmonogram realizacji LPR	113
Rysunek 17 Etapy ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	117
Rysunek 18 Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji	119

15. Załączniki

15.1 Załącznik 1 – Pierwsze spotkanie konsultacyjne

7 września 2016 roku w Urzędzie Miejskim w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Kościuszki 11 odbyło się spotkanie z radnymi i sołtysami gminy Sępólno Krajeńskie, które dotyczyło głównie obszarów miejskich. Po przedstawieniu podstawowych zagadnień związanych z procesem rewitalizacji oraz wstępnej analizy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, zorganizowana została część warsztatowa. Interesariuszy Lokalnego Programu Rewitalizacji poproszono o wskazanie:

- Mocnych i słabych stron,
- Lokalnego potencjału,
- Negatywnych zjawisk,
- Proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Za atuty uznano bogactwo krajobrazowe. Jeziora i okoliczne lasy stwarzają możliwości rozwojowe dla gminy. Następnie wskazano rozwiniętą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (znaczna liczba obiektów sportowych) i turystyczną (szczególnie plaża miejska). Uczestnicy spotkania byli zdania, że do mocnych stron zaliczyć należy rozwiniętą ofertę kulturalną. Na terenie gminy działa m.in. Centrum Kultury i Sztuki, które organizuje wydarzenia kulturalne zarówno na obszarze miasta, jak i gminy. Atrakcyjność oferty kulturalnej instytucji powoduje, że w eventach uczestniczą także mieszkańcy poza obszarem gminy. Wymieniono również Centrum Dziecka i Rodziny oraz Centrum Aktywności Społecznej, które zrzesza aktywność mieszkańców, lokalnych liderów i organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju gminy. Natomiast do słabych stron zaliczono brak: rozwiniętej infrastruktury dla seniorów, bazy noclegowej, połączenia kolejowego i infrastruktury sanitarnej wokół jeziora.

Następnie mieszkańcy, na podstawie wymienionych atutów, wskazywali potencjały miasta i gminy, wśród których wymieniono strefę gospodarczą (m.in. Park Przemysłowy, Inkubator Przedsiębiorczości, itp.), która intensywnie rozwija się poprzez dogodne połączenia transportowe. Rozwój społeczno-gospodarczy upatruje się również w zasobach przyrodniczo-krajobrazowych gminy. Liczne jeziora i rozwinięta wokół niej infrastruktura rowerowa, umożliwią rozwój branży turystycznej.

Uczestników spotkania poproszono również o wskazanie negatywnych zjawisk. W sferze społecznej najczęściej wskazywano na bezrobocie. Wysoki poziom ubóstwa powoduje, że mieszkańców często nie stać na kupno własnego mieszkania. Generuje to problem wysokiego odsetka lokatorów mieszkań komunalnych. W sferze technicznej istotnym problemem jest duże natężenie w ruchu samochodowym, szczególnie w centrum miasta. Uczestnicy spotkania chcieliby, aby wokół miasta

powstała obwodnica, która pozwoliłaby na rozładowanie ruchu w mieście. Również problemem występującym w tej sferze jest niski poziom zmodernizowanej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

Wskazywany zakres działań dotyczył przede wszystkim modernizacji infrastruktury technicznej, tj.:

- odnowienie ulic przemysłowych,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa,
- modernizacja Placu Wolności, na którym odbywa się wiele uroczystości,
- remont „dziurawych”, bocznych uliczek wokół Rynku w mieście,
- powstanie większej liczby miejsc parkingowych,
- zagospodarowanie terenów wokół jeziora.

15.2 Załącznik 2 – Drugie spotkanie konsultacyjne

Mieszkańcy w trakcie spotkania konsultacyjnego wskazali, że do mocnych stron gminy zaliczyć należy walory przyrodniczo-krajobrazowe. Atrakcyjność terenu, wynikająca przede wszystkim z wysokiego poziomu jeziorności, wpływa korzystnie na wizerunek gminy. Następnie za atut uznano układ tranzytowy, szczególnie bliskie położenie przy drodze krajowej nr 25 i drodze wojewódzkiej 241. W sektorze gospodarczym za mocną stroną uznano rozwinięty sektor rolniczy, a także liczne tereny przemysłowe (w tym park przemysłowy, Inkubator Przedsiębiorczości).

W zakresie potencjału gminy wskazano głównie dwa aspekty: wysoki poziom inwestycyjny regionu oraz walory krajobrazowe. Ponadto, mieszkańcy uznali, że znacznie rozwinięta baza turystyczna jest kolejnym z potencjałów gminy. Zapytani również o możliwości jego wykorzystania wskazali na kontynuację rozwoju zaplecza turystycznego. Mieszkańcy chcieliby, aby gmina przede wszystkim rozwinęła się pod względem rozbudowy bazy turystycznej oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych.

Tabela 21 Mocne strony i potencjał gminy

Moja gmina teraz – mocne strony	Potencjał mojej gminy – szanse	Moja gmina za 10 lat – jak wykorzystać potencjał?	
Położenie przy drodze krajowej nr 25 i drodze wojewódzkiej 241	Wolne tereny inwestycyjne, które mogą przyciągnąć zewnętrznego	Promocja gminy	Karta 1

Moja gmina teraz – mocne strony	Potencjał mojej gminy – szanse	Moja gmina za 10 lat – jak wykorzystać potencjał?	
Lokalizacja jeziora i terenów sportowo-rekreacyjnych	inwestora	Strefa Gospodarcza – Park przemysłowy	
Tereny przemysłowe		Rozwinięte zaplecze turystyczne i obiekty sportowo-rekreacyjne	
Lokalizacja dk25, w241	Dobra lokalizacja – położenie, dużo terenów inwestycyjnych, jeziora, baza turystyczna, środowisko	Zagospodarowana strefa gospodarcza	Karta 2
Turystyka - gosp. Agroturystyczne Krajna		Obwodnica wzdłuż DK25	
Baza sportowa		Rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna	
Park przemysłowy			
Inkubator Przedsiębiorczości			
Kultura (ośrodki)			
Stowarzyszenia, KGW, organizacje pozarządowe			
Położenie (tereny zielone, jeziora)	Przyroda (+turystyka)	Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej	Karta 3
Stowarzyszenia działające na terenie gminy	Ludzkie (stowarzyszenia)	Rozwój przedsiębiorczości	
Instytucje kultury	Zakłady pracy		
Baza sportowo-rekreacyjna			
Ścieżki rowerowe			Karta 4
Jezioro		Baza turystyczna	
Wydarzenia kulturalne			
Duża ilość terenów zielonych (również lasów)			
Aktywna społeczność lokalna			
Baza sportowa (KGW) świetlice			Karta 5
Dobrze rozwinięte rolnictwo	Czyste środowisko	Stworzenie bazy turystycznej (dobrze rozwinięta baza	

Moja gmina teraz – mocne strony	Potencjał mojej gminy - szanse	Moja gmina za 10 lat – jak wykorzystać potencjał?	
		turystyczna)	
Duże zasoby przetow. Rolnych	Występowanie terenów, stref przemysłowych	Rozwój przedsiębiorczości nieuciążliwej	
Duża jeziorność obszaru		Rozwój gałęzi przetwórstwa rolniczo-spożywczego	
Dobrze rozwinięta baza sportowa			
Czyste środowisko naturalne. Piękne jeziora i duże zasoby leśne	Pozyskiwanie turystów z innych zatłoczonych ośrodków	Tworzenie bazy turystycznej – ściąganie dużej ilości turystów szukających czystej natury i spokoju.	
Kultura	Rozstawienie naszej gminy swą aktywnością kulturalną na większym, sąsiadującym terenie	Utrzymanie obecnego wysokiego poziomu wydarzeń kulturalnych	Karta 6
Kółka rolnicze	Tereny przemysłowe	Turystyka	Karta 7
Koła gosp. Wiejskich			
Przyroda nieskażona			
Tereny leśne - jeziora			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Uczestników poproszono o wskazanie negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Najczęściej wymienianym problemem było bezrobocie. Mała liczba miejsc pracy przyczynia się również do migracji młodych ludzi z terenów gminy. Do innych negatywnych zjawisk mieszkańcy zaliczyli także wysokie natężenie w ruchu samochodowym oraz zły stan dróg publicznych. W celu ograniczenia lub wyeliminowania problemów uczestnicy wskazali również na rozwój przedsiębiorczości (w tym zagospodarowanie terenów przemysłowych), który przyczyniłby się do stworzenia nowych miejsc pracy. Ponadto, mieszkańcy uznali, że budowa obwodnicy pozwoliłaby na rozwiązanie problemu jakim jest wysokie natężenie w ruchu samochodowym.

Tabela 22 Negatywne zjawiska i metody ich przeciwdziałania

Negatywne zjawiska	Jak im przeciwdziałać?
Brak obwodnicy	Zagospodarowanie terenów przemysłowych

Negatywne zjawiska	Jak im przeciwdziałać?
Duże bezrobocie	
Brak dużych zakładów pracy	
Bezrobocie	Rozwój przedsiębiorczości
Tereny „popegeerowskie”	
Bezrobocie	-
Słaba baza turystyczna	-
Wyjeżdżająca młodzież (do większych miast, za granicę)	-
Brak miejsc w przedszkolach	-
Jakość dróg	-
Wysokie bezrobocie	Stworzenie miejsc pracy Obwodnica
Słaba jakość dróg	
Niechęć mieszkańców do działania	
Starzenie się mieszkańców – odpływ ludzi młodych	
Brak ulg w podatkach, np. osobą odnawiającym kamieniczki	
Ubożenie społeczeństwa	Tworzenie mocnych miejsc pracy i co bardzo ważne dbać o przedsiębiorców, którzy w tej chwili zapewniają miejsca pracy.
Wyptyw (emigracja) młodych ludzi	-
Obwodnica – wzmożony ruch przez miasto	Budowa
Świetlica na terenie gminy	Unowocześniać, gdzie brak (budować)
Drogi na terenach wiejskich wymagają ciągłego remontu	Stara elewacja, pokrycia dachów i remont i odnowa pomnika
	Naprawa i modernizacja dróg gminnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Mieszkańcy zapytani o wskazanie obszaru, który powinien zostać objęty rewitalizacją wskazali głównie trzy obszary:

- ulice w mieście,
- sołectwa,
- ścieżki rowerowe między miejscowościami.

Miasto Sępólno Krajeńskie

Najczęściej uczestnicy spotkania wymieniali Plac Wolności. Ulica ta charakteryzuje się wysokim poziomem degradacji budynków. Mieszkańcy wskazywali przede wszystkim na zły stan infrastruktury technicznej kamienic, a także obszarów wokół nich (brak parkingów, zły stan dróg). Następnie uznali, że ulicę Kościuszki należy włączyć do Lokalnego Programu Rewitalizacji. Opuszczony obiekt po Komendzie Policji obecnie znajduje się w stanie degradacji. W zakresie działań uczestnicy spotkania wskazali na poprawę jego stanu technicznego (remont, doposażenie obiektu), a także terenów wokół obiektu (budowa parkingu, skweru). Mieszkańcy wskazali również na ulice tj. Nowy Rynek, Sienkiewicza, Hallera, Chojnicka, których obecny stan nawierzchni dróg jest niezadawalający. W tym względzie postulowano położenie nowej nawierzchni lub budowę obwodnicy, odciążającej ruch tranzytowy w mieście. Innymi zgłaszanymi obszarami do rewitalizacji były: ul. Moniuszki, ul. Wojska Polskiego, ul. Odrodzenia, ul. Oś. Leśne oraz tereny wokół Jeziora Sępoleńskiego.

Sołectwa

Wskazanymi do rewitalizacji sołectwami były: Sikorz, Zboże, Lutowa, Piaseczno, Wilkowo, Wiśniewa, Wałdówko i Kawle. Na tych obszarach dostrzega się niski stan infrastruktury społecznej. Uczestnicy wskazali również na niedostateczną liczbę miejsc spotkań i integracji mieszkańców. Brak świetlic wiejskich oraz niedoposażenie budynków na cele schroniska młodzieżowego oraz „zieloną szkołę” to główne problemy wymienione przez uczestników spotkania. W tym zakresie postulowano adaptację poddaszy szkół na cele społeczne oraz modernizację świetlic wiejskich w miejscowościach, w których zaobserwowano zjawiska rozwarstwienia w strukturze społecznej (środowiska popeerowskie).

Ścieżki rowerowe między miejscowościami

Mieszkańcy w trakcie spotkania zgłosili, że na terenie gminy brakuje ścieżek rowerowych łączących miasto Sępólno Krajeńskie z pozostałymi obszarami gminy. Dwie trasy: Sępólno-Chmielniki-Grochowiec-Świdwie oraz Sępólno-Wiśniewa-Kawle wskazywane było jako te, który nie spełniają oczekiwań mieszkańców. Natężenie ruchu na Drodze Wojewódzkiej lub brak ciągłości budowy infrastruktury wymieniane były jako główne problemy. W tym zakresie mieszkańcy chcieliby uzupełnienia lub budowy ścieżek pieszo-rowerowych.

Poniżej przedstawiona tabela przedstawia wszystkie odpowiedzi uczestników.

Tabela 23 Proponowane działania w zakresie rewitalizacji

Wskazanie obszaru, której dotyczy proponowane działanie	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
Ominięcie miasta z prawej strony	-	-
Budowa ścieżki rowerowo-pieszna Sępólno Chmielniki Grochowiec-Świdwie	Droga Wojewódzka duże natężenie ruchu, połączenie innych miejscowości z świetlicą w Świdwie	Budowa ścieżki
Plac Wolności	Degradacja budynków i ulic	Odnowienie poprawa estetyki z uruchomieniem parkingów wspomagających działalność gosp. w mieście
Trasy wylotowe	Bezpieczeństwo rowerzystów	-
Budowa ścieżek rowerowych	-	-
Ul. Kościuszki 3 i 3a Sępólno Krajeńskie	Opuszczony i nieużytkowy obiekt po Komendzie Policji	Remont i doposażenie obiektu; rewitalizacja terenu wokół budynków, parkingi i skwerki
Ul. Wojska Polskiego 20 Budynek PPP Sępólno Krajeńskie	Obiekt pod ochronę konserwatorską, w złym stanie technicznym pełniący funkcje publiczne	Nadanie nowych funkcji obiektowi; Odnowa elewacji zewnętrznej budynku
Trasa Sępólno – Wiśniewa – Kawle ścieżka rowerowa brak	Duża liczba osób korzystających z istniejącej ścieżki pieszo-rowerowej, brak ciągłości budowy infrastruktury	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej celem uzupełnienia istniejącej infrastruktury
Obszar przyjeziorny niezagospodarowany	Teren piękny ale nie przyjazny dla turystów	Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i stworzenie bazy hotelowej i ośrodków wypoczynkowych
Ul. Moniuszki Sępólno Krajeńskie, Os. Jana Pawła II	Piękny teren rekreacyjny na osiedlu Jana Pawła II, mało miejsc wypoczynku ławeczek, placu zabaw, zadrzewieni, duży zbiornik wodny, ale zaniedbany	Rekultywacja zbiornika wodnego; budowa infrastruktury; nowe zasadzenia; lokalizacja np. zewnętrznej siłowni, zadaszania np. na potrzeby festynów, itp. Oświetlenie, itp. Budowa ciągów komunikacyjnych dróg i chodników.
Plac Wolności Sępólno	Zaniedbane elewacje kamienic przy DK25; likwidacja pomnika na rynku	Odnowa elewacji kamienic

Wskazanie obszaru, której dotyczy proponowane działanie	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
Ul. Nowy Rynek (Sępólno)	Fatalny stan nawierzchni	Nowa nawierzchnia
Jezioro Sępoleńskie i teren wokół niego	Słaba infrastruktura wokół jeziora (baza noclegowa, sanitariaty)	Budowa domków letniskowych, budowa sanitariatów w okolicach plaży, budowa przebieralni
Sikorz	Brak kanalizacji mimo odległości od miasta, brak gazyfikacji mimo przepompowni	Budowa kanalizacji, gazyfikacja
Ul. Sienkiewicza, Hallera, Chojnicka (Sępólno)	Bardzo duży ruch ciężkich samochodów	Budowa obwodnica
Teren całej gminy Sępólno Kraj.	Mała liczba ścieżek rowerowych z prawdziwego zdarzenia	Budowa ścieżek rowerowych
Zboże	Brak świetlicy wiejskiej	Przebudowa szkoły podstawowej na świetlicę wiejską
Rynek, Plac Wolności	Zdegradowany obszar, duże bezrobocie	Rewitalizacja rynku wraz z kamienicami i bocznymi uliczkami
Lutowa	Istnienie Zespołu Szkół skupiającej dzieci i młodzież z okolicznych sołectw	Adaptacja poddasza starej szkoły na schronisko młodzieżowe
Piaseczno	Brak integracji społeczności popegeerowskiej z pozostałą społecznością wsi	Remont świetlicy wiejskiej położonej na skaju wsi w niedalekiej odległości osiedla popegeerowskiego
Wilkowo	Środowisko oddalone znacznie od miasta	Adaptacja poddasza świetlicy na „zieloną szkołę” w celu integracji społeczności lokalnej oraz pozostałej społeczności regionu
Wiśniewa	Młode środowisko lokalne posiadające inicjatywy	Remont świetlicy pozyskanej z byłego sklepu w celu umożliwienia działalności p. koła gospodyń wiejskich i innych mieszkańców
Wałdówko	Środowisko popeeerskie	Ciąg dalszy modernizacji świetlicy wiejskiej w celu integracji społeczności lokalnej

Wskazanie obszaru, której dotyczy proponowane działanie	Przyczyny wskazania obszaru	Proponowane działania w zakresie rewitalizacji
Kawle	Środowisko popegeerowskie	Modernizacja świetlicy wiejskiej w celu integracji mieszkańców
Sępólno – Wiśniewka - Lutowo	Transport	Ścieżki rowerowe
Sępólno – Piaseczno – Dziechowo – Lutówka	-	-
Sępólno – Sikorz – Trzciany – Skarpa - Zalesie	-	-
Sępólno Niechorz	-	-
Sępólno - Zboże	-	-
Rewitalizacja terenów miejskich – od ul. Baczyńskiego w kierunku miasta – Plac Wolności i ul. Hallera do ul. Wojska Polskiego	-	Przebudowa infrastruktury technicznej; remont termomodernizacji budynków; Plac Wolności – przebudowa rzeki Sępolonki, parkingi
Ul. Odrodzenia	-	-
Osiedle Leśne	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

15.3 Załącznik 3 - Wyniki badania ankietowego

W celu zebrania danych potrzebnych przy analizie, przeprowadzono wywiady techniką CATI (Computer Assisted Telephone Interview), tj. metodą wspomaganego komputerowo wywiadu telefonicznego.

Respondentów poproszono o ocenę ogólnego stanu społeczno-gospodarczego poszczególnych obszarów gminy. W przypadku wszystkich miejscowości największą część badanych odpowiadała wybierając opcję „nie wiem” lub „przeciętny”. Ani razu nie została wybrana odpowiedź „bardzo dobry” lub „bardzo zły”.

Spośród wszystkich terenów gminy, zdecydowanie najgorzej ocenione zostało Sępólno Krajeńskie – 31,3% ankietowanych uznało stan tego miasta za zły. 9,1% uznało go za dobry, a 59,6% za przeciętny.

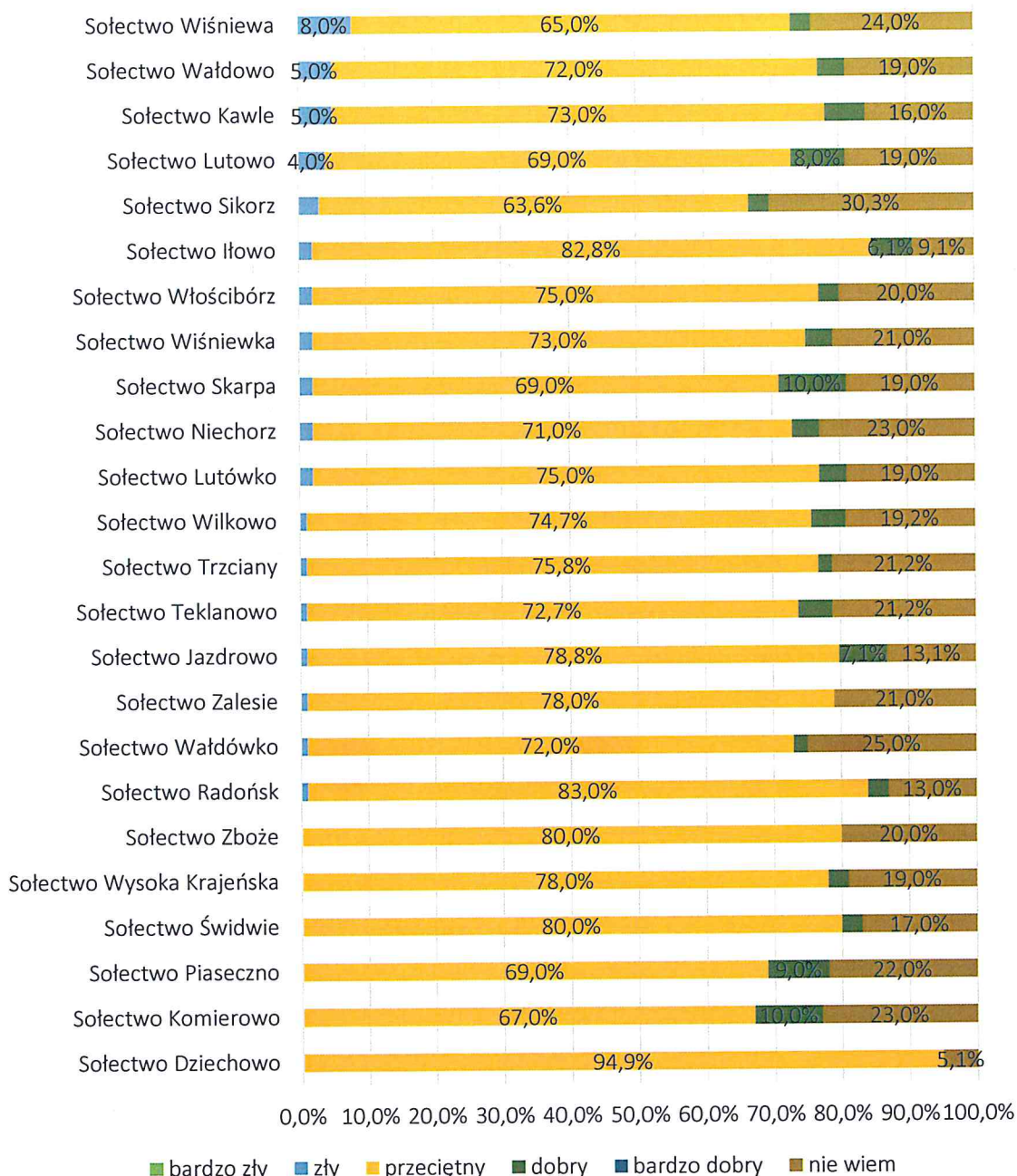
Oprócz tego najwięcej odpowiedzi negatywnych uzyskały sołectwa:

- Lutowo (4,0% wskazań „zły”);
- Kawle (5,0% wskazań „zły”);
- Wałdowo (5,0% wskazań „zły”);
- Wiśniewa (8,0% wskazań „zły”).

Najwięcej odpowiedzi pozytywnych uzyskały natomiast:

- Komierowo (10,0% wskazań „dobry”);
- Skarpa (10,0% wskazań „dobry”);
- Piaseczno (9,0% wskazań „dobry”).

Wykres 2 Ocena stanu społeczno-gospodarczy poszczególnych obszarów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Badanych poproszono o ocenę skali występowania poszczególnych problemów. Również w przypadku tego pytania zdecydowaną większość stanowiły odpowiedzi „nie wiem” lub „przeciętna”.

Za dużą respondenci uznali skalę występowania:

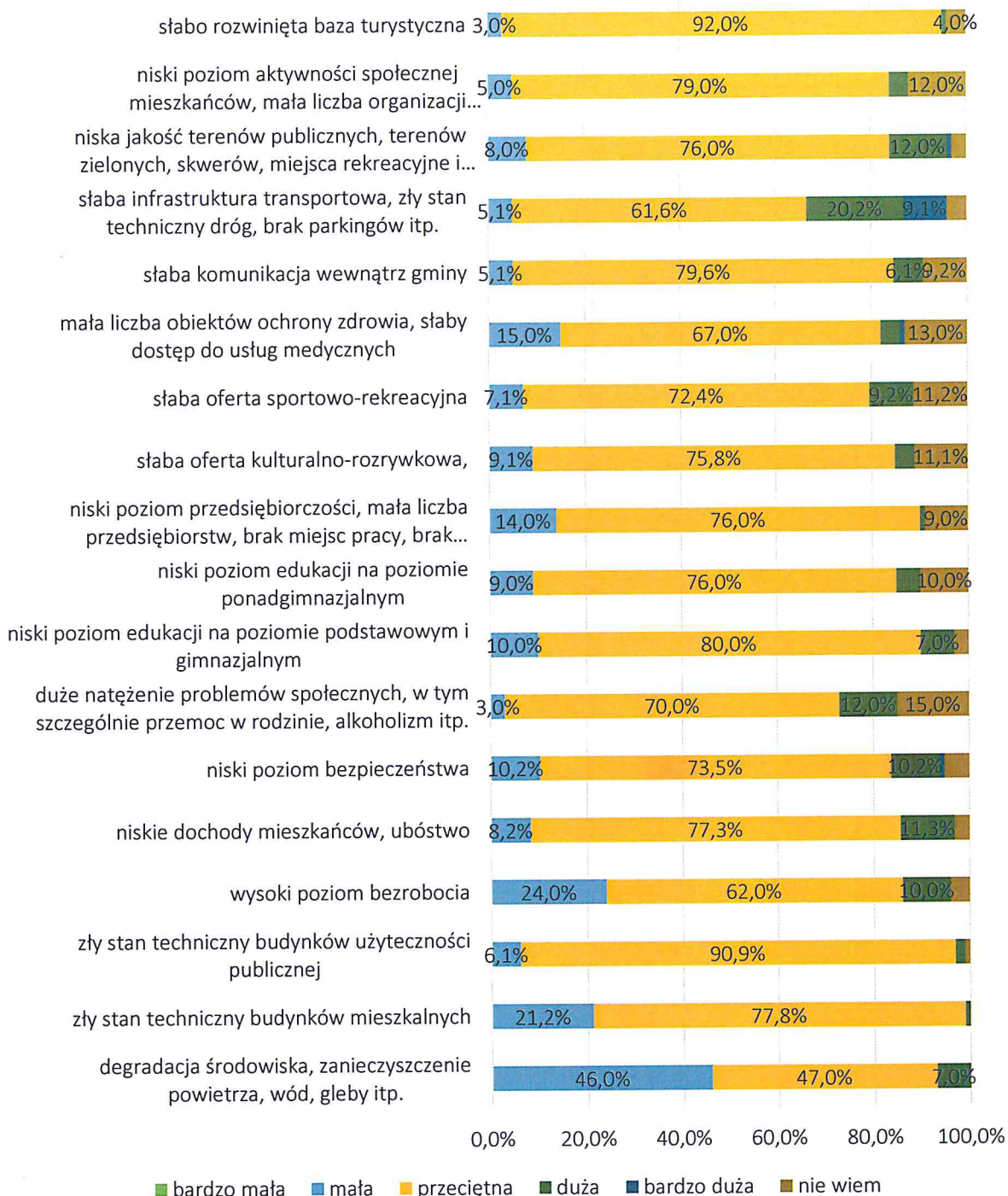
- niskich dochodów mieszkańców, ubóstwa (11,3% wskazań „duża”);
- dużego natężenie problemów społecznych (12,0% wskazań „duża”);
- niskiej jakości terenów publicznych (12,0% wskazań „duża”);
- słabej infrastruktury transportowej (20,2% wskazań „duża”).

Za małą respondenci natomiast uznali skalę występowania:

- degradacji środowiska (46,0% wskazań „mała”);
- złego stanu technicznego budynków mieszkalnych (21,2% wskazań „mała”);
- wysokiego poziomu bezrobocia (24,0% wskazań „mała”);
- małej liczby obiektów ochrony zdrowia (15,0% wskazań „mała”).

Szczegółowe dane przedstawione zostały na poniższym wykresie:

Wykres 3 Ocena skali występowania poszczególnych problemów w miejscowości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

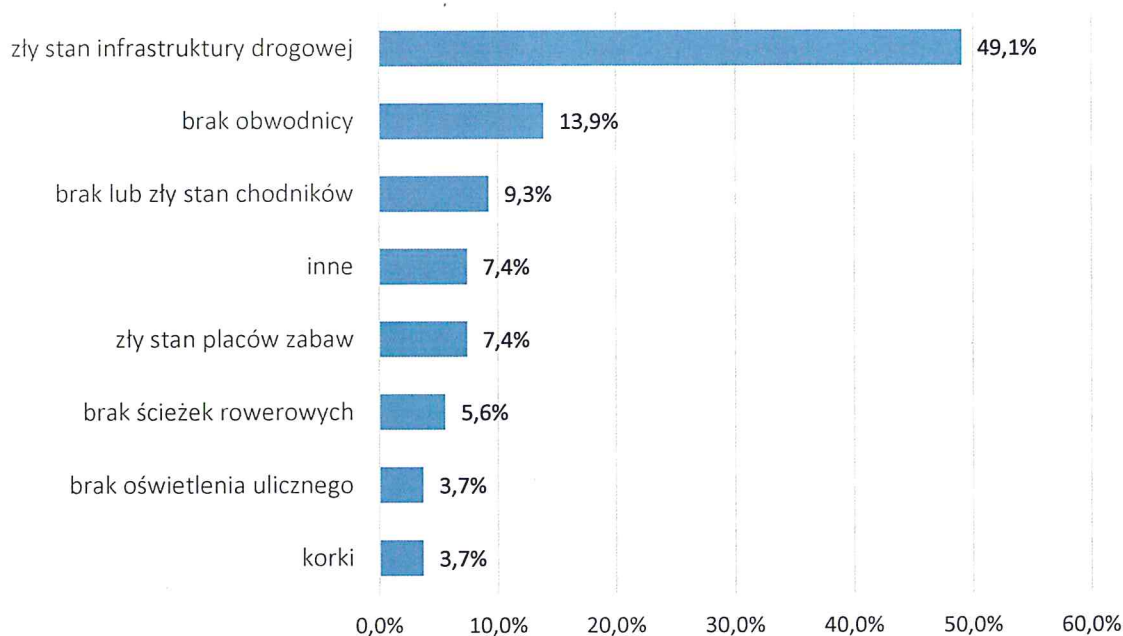
Respondentów poproszono także o wskazanie negatywnych zjawisk, jakie występują na terenie ich miejsca zamieszkania. Blisko połowa ankieterowanych (49,1%) zasygnalizowała problem występowania złego stanu infrastruktury drogowej (m.in. w Sikorzu, Wiśniewie,

Lutowie, Łowie, Teklanowie oraz Sępólnie Krajeńskim na ulicach Sawickiej, przy Placu Wolności i Osiedlu Jana Pawła II). 13,9% uważa, że trudności sprawia brak obwodnicy w Sępólnie Krajeńskim, a 9,3% zasygnalizowało brak lub zły stan chodników (m.in. przy ulicach Bema, Wojska Polskiego i Bojowników w Sępólnie Krajeńskim oraz w Trzcianach i Lutowie). 7,4% wskazało na zły stan placów zabaw w gminie, a 5,6% - brak ścieżek rowerowych. Po 3,7% dotyczyło problemów związanych z brakiem oświetlenia ulicznego oraz korkami. 7,4% ankietowanych wskazało inne odpowiedzi, w tym:

- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych;
- brak miasteczka rowerowego w Sępólnie Krajeńskim;
- zbyt szybką jazdę samochodów.

Wykres 4 Negatywne zjawiska występujące na terenie miejsca zamieszkania

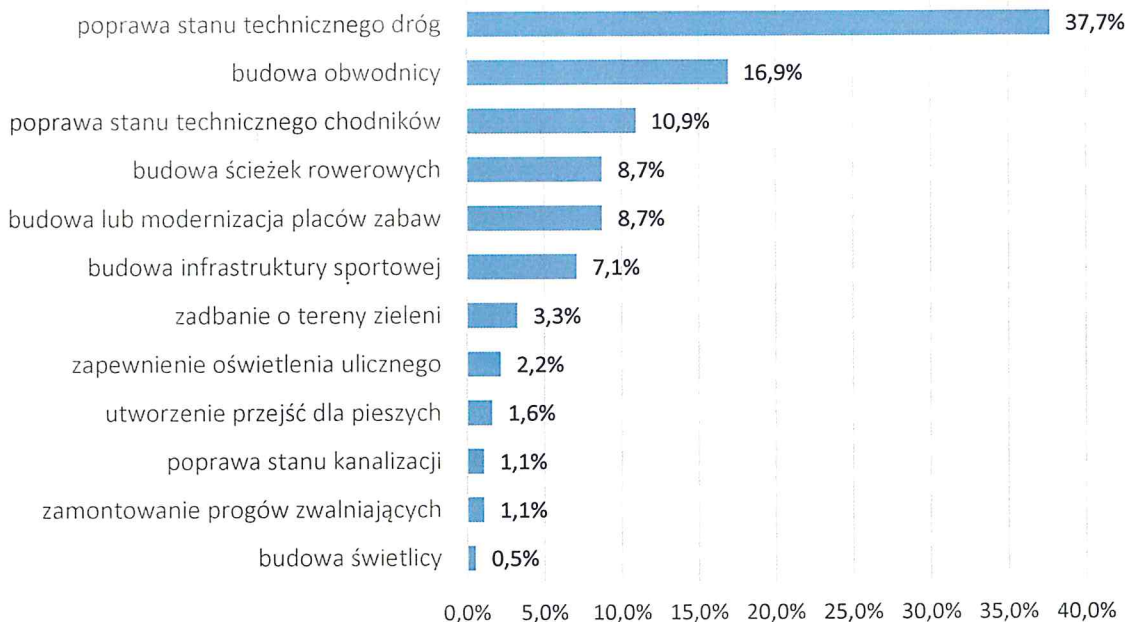

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Ankietowani zaproponowali działania jakie powinny zostać podjęte przez władze gminy w celu eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk. 37,7% wskazało na potrzebę poprawienia stanu technicznego dróg, 16,9% zaproponowało budowę obwodnicy, a 10,9% poprawę stanu technicznego chodników. Po 8,7% zasygnalizowało konieczność wybudowania ścieżek rowerowych i wybudowania lub modernizacji placów zabaw. 7,1% zaproponowano budowę infrastruktury sportowej, 3,3% działania mające na celu zadbanie o tereny zieleni, 2,2%

zapewnienie oświetlenia ulicznego, a 1,6% utworzenie przejść dla pieszych. Dla 1,1% ważne są działania mające na celu poprawę stanu kanalizacji. Tyle samo osób za ważne uznało zamontowanie progów zwalniających, a 0,5% - wybudowanie świetlicy.

Wykres 5 Działania, które powinny zostać podjęte przez władze Gminy w celu eliminacji/ ograniczenia negatywnych zjawisk na jej terenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie obszarów gminy, na jakich najbardziej potrzebne są działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego. Niemal wszyscy (99,0%) wskazali Sępólno Krajeńskie. Pozostałe obszary gminy wskazywane były o wiele rzadziej: 9,0% wybrało Wałdowo, 7,0% Lutowo, po 6,0% Kawle i Wiśniewę, a 5,0% Skarpę. Po 4,0% wskazało na Łtowo, Lutówko i Sikorz, po 3,0% wybrało Niechorz, Piaseczno i Wiśniewkę, a po 2,0% uważa, że działania z zakresu wsparcia rozwoju społecznego są najbardziej potrzebne w:

- Dziechowie;
- Teklanowie;
- Trzcianach;
- Zalesiu.